

Úgy tűnik a tiszadobi Andrássy kastély sok évtizedes agóniája véget ér.

PÁLYÁZAT

A tiszadobi Andrássy kastély és kapcsolódó területeinek kulturális és turisztikai hasznosítása projekt keretében lehetővé válik, hogy ez a patinás épület és a kastélykert történeti részei megújuljanak, amely tény komoly hatással lesz a kastély közvetlen környezete és Tiszadob fejlesztési lehetőségeire.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Tiszadobot érintő nagyszabású turisztikai és ingatlanfejlesztési koncepciójának bázisa egy korszerű infrastruktúrával felszerelt, többfunkciós akár nemzetközi szintű protokoll helyszínként működő műemléki kastély, hisz az épület építészettörténeti, kultúrtörténeti jelentősége és kiemelkedően egyedülálló természeti környezete zászlóshajó, szimbólum lehet egy sikeres terület és ingatlanfejlesztési történetnek.

ANDRÁSSY

Fontos néhány szóval megemlékezni az Andrássy családról, akik ezt a nagyszerű épületet és a környezetét örökül hagyták.

A nagy múltú Andrássy-ik igen tehető család voltak, és a 19.sz. közepére a már meglévő csík szentkirályi, krasznahorkai, betléri birtokok mellé megszerezték durbint, tóketerebest és nem utolsósorban a tiszadobi sok száz hektáros birtokot is.

Id. Andrássy Gyula, aki fiatalkorától aktívan politizált, részt vett a szabadságharcban, majd a száműzetésből visszatérve Deák javaslatára a Monarchia miniszterelnöke, majd később külügyminisztere lett.

A család anyagi helyzete megengedte, a gróf társadalmi pozíciója pedig szükségessé tette, hogy többek között a tiszadobi birtokon is reprezentálva legyen az a rang, az pozíció amelyet az Andrássy-ik ezidőtájt betöltöttek.

Andrássy Gyula felkérte Meiling Artúr építész, hogy a korszaknak megfelelő, historizáló, a magyar történelmi romantika iránya mentén és Loire-

menti francia kastélyok mintájára tervezze meg a tiszadobi kastélyt, amely 1880- és 85 között meg is épült.

A gróf szívesen időzött a kastélyban, majd halála után ifjabb Andrássy Gyula töltött itt sok időt Zichy Eleonórával és annak Andrássy Tivadartól származó leányaival. A legfiatalabb Andrássy leány Katinka, később Károlyi gróf felesége lett és mostohaapja és nagyapja nyomán jelentős politikai pályát futott be.

Az első világháborút követő magyarországi felfordulás során a kastélyt és a benne lévő értékeiket feldúlták, ellopták és talán innen számolható az a lehangoló létezésstudat, amelynek reményeink szerint ez a fejlesztés véget vet és megújítja a tiszadobi kastélyt és annak környezetét.

NFÜ

Az NFÜ pályázati pénzből finanszírozható programként az épület látogató kastély hasznosítását fogadta el, egyértelműen kizárta a szállás jellegű hasznosítást.

INGATLANFEJLESZTÉS KIÁLLÍTÁS —RENDEZVÉNYKÖZPONT KERT

A tulajdonos Megyei Önkormányzat, ingatlanfejlesztési, turisztikai szakértők, építési és műszaki szakemberek bevonásával meghatározta a kastély átalakítása funkcionális programját és a kijelölte a projekt területének határát, amely magában foglalja az északi hímezéses buxus-parter és a déli főbejárat előtti pleasure-ground kastélykert részeket is.

A konszenzussal elfogadott hasznosítási programnak két fő funkcionális eleme van, állandó és időszakos kiállítási funkció valamint rendezvényközponti funkció, s ez a tartalmi megosztás egyben meghatározta a belső térszerkezet átalakításának koncepcióját is.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS

Az állandó kiállítás az Andrássy család tiszadobi mindennapjainak atmoszféráját kívánja érzékeltetni az épített környezetet - amely természetesen maga a kastély - illetve néhány kiemelten fontos korhűen felújított és berendezett helyiség, valamint a történeti kertek látványán keresztül.

Ilyen terek többek között a grófi dolgozószoba, hálósoba és a zeneszalomból nyíló könyvtár a földszinten — az I. emeleten a grófnői hálósoba és az északnyugati torony záró két szintjén a grófkisasszonyok tanulószobája és Andrássy Katinka emblemikus toronyszobája.

A kiállítás megtekintése során egy vertikális tengely mentén egyébként a kastély impozáns tereinek nagy része bejárható — a főlépcsőház, a lovagterem a nagyszalon vagy éppen az I. emeleti fogadótér.

Az időszakos kiállítások számára a nagyszalon, a zenesalon, - az emeleten lévő északi háromosztatú, illetve a keleti oldalon lévő kétosztatú térsorok szolgálnak méltó helyszínül.

RENDEZVÉNYKÖZPONT

A rendezvény helyszín funkció sokrétű hasznosítással számol. — Üzleti tárgyalások, konferencia események, zenei rendezvények vagy éppen elegáns bálók, esküvők, fogadások, reprezentatív közösségi események megrendezése, lebonyolítása.

Ilyen esetekben az állandó kiállítási terek kivétel a kastély földszinti és emeleti terei térsorai az esemény kiszolgálására rendelkezésre állnak, beleértve a Fekete Ebédlő és Rippl Rónai ebédlő műemlékileg helyreállított tereit is.

Természetesen a kiállítási és a rendezvény központi funkciók egyidejűsége is fennállhat, mert a kastély eredeti térszerkezete és a javasolt építészeti, belsőépítészeti beavatkozások ezt lehetővé teszik.

ZONGORAFESZTIVÁL

A funkcionális koncepció megalkotása és a tervezés során kiemelt jelentőségű szempont volt, hogy a méltán európai hírű, évtizedes hagyománnyal bíró tiszadobi Zongorafesztivál korszerű, magas színvonalú infrastrukturális környezetének megteremtése.

A kastély felújítása, belsőépítészeti megoldása, a gépészeti és az elektromos infrastruktúrája, minőségi átalakítása kitágítja a kastély-koncertek, kamarazenei fesztiválok rendezésének lehetőségét.

Az új, szabadtéri színpad rendezvényhelyszín mellett, lehetőség nyílik a kastélyban, kiváló építészeti és akusztikai környezetben koncertek megrendezésére – a földszint nagyszalon és zeneszalon, vagy éppen az 1. emeleti térhármass egybenyitott terében.

KONYHA

A kastély használati értékét emeli, a kihasználtságot erősíti, az alagsorban kialakított 100 adagos főzőkonyha. A konyha kiszolgálja a Fekete ebédlő és a Rippl Rónai ebédlő összenyitható térsorában üzemelő éttermet, és természetesen az összes rendezvény vendéglátói háttérintézménye, a fenntartható üzemeltetés egyik bázisa.

A kastélyépület 2. emeletén és részben a tetőtéri beépítésekben igazgatási, kiszolgáló helyiségcsoportok helyezkednek el – irodák, öltözők és raktárak.

KUTATÁSOK

A kastély felújításnak és átalakításának tervezését mélyreható műemléki és restaurátori kutatások, műszaki állapot felmérési vizsgálatok előzték meg.

Tartószerkezeti állapotfelmérési szakvélemény - fafödém és tetőszerkezeti diagnosztika vizsgálat - faberendezések szakrestaurátori kutatása - kőrestaurátori kutatás - festőrestaurátori kutatás - üvegművészeti és fémrestaurátori kutatás.

A szakvéleményekben és kutatási dokumentációkban megfogalmazott helyreállítási javaslatok, a kulturális Örökségvédelmi Hivatal elvárásai egyaránt hatottak a választott műszaki megoldásokra, belsőépítészeti elképzelésekre, és

természetesen a kivitelezés során jelentős hangsúlyt fog kapni a restaurátorok gondos felújító-helyreállító munkája.

BELSŐÉPÍTÉSZET REPREZENTATÍV TEREK

Izgalmas tervezési feladat volt a kastély reprezentatív tereinek belsőépítészeti megformálása- az egyes terek korhű restaurálása vagy éppen visszafogottan modern, elegáns megidézése.

- A már említett Lovagterem amely a kastélyban zajló események fogadótere.
- A gazdag díszítésű, rozettás mennyezetű Nagyszalon a régi társasági élet legfőbb színtere, ma-holnap tárgyalások, konferenciák, koncertek méltó helyszíne .
- A Fekete Ebédlő az Andrássy egyik budai palotájából származó fa faldíszítésének megidézése, vagy éppen a kastély délkeleti tornyához 1905-ben illesztett, Möller István építész tervezte ebédlő korhű helyreállítása és berendezése.

RIPPL RÓNAI ENTERIŐR

Rippl Rónai jegyezte enteriőr és bútorkészlet a szecesszió egyik jelentős iparművészeti alkotása volt. A Róth Miksa által gyártott üveg álmennyezete és a déli ablaksor üvegezése igazi műremek volt, ezek üvegművészeti rekonstrukciója megvalósul.

Remény van arra, hogy az ebédlő Rippl Rónai tervezte bútorai újragyárthatók és a csupán két régi fotón fellelhető régenmúlt eredeti miliő valósággá váljon.

HOMLOKZAT

A kastély homlokzati rekonstrukciójával gyökeresen megváltozik az évtizedek óta az érdeklődő szemlélőben kialakult kép: az ütött-kopott, felvizesedő falfelületektől tarkított homlokzat, leszakadt bádogcsatornák, hiányos tetőfedés ócska épület látványa helyett

az apró részletekig gondosan kivitelezett, az eredeti homlokzati tagozódásokkal helyreállított, természetes palafedéssel fedett, megújított fém és kőelemekkel cizellált finoman visszafogottan színezett neogótikus kastély - szépen metszett arányokkal tagolt, toronysisakkal szabdaltsággal és díszességgel kerül.

KERT

A tiszadobi projekt másik fontos eleme a kastély épületet övező kastélykert tervezési határon belüli kultúrtörténeti jelentőségű részeinek revitalizációja.

A kastély északról övező hímzéses buxus-parter valamikor a múlt század elején telepítették, archív fotók szerint többször változtatva annak mintázatát. Jelenleg rajzolatát a II. világháború előtti utolsó békeévekben nyerhette el.

A közbeszédben labirintusként emlegetett kertrész különleges varázsú, országos tekintetben is egyedülálló.

A sok évtizedes elhanyagoltság, szakszerűtlen beavatkozások miatt a kert megújítása időben elhúzva, fokozatosan valósítható meg. Kiemelt és különleges feladat a partert keretező, túlburjánzott tiszafasor radikális visszametszése és a buxusok fokozatos alakformálása.

A kastély déli, főbejárati homlokzata előtti hajdanvolt pleasure-ground nagyvonalú felidézése a fogadórész reprezentatív kialakítást segíti, a közönségforgalmi kapcsolatok hangsúlyos eleme.

A kastély gyalogosforgalmi megközelítése a meglévő, régi út nyomvonalán természetes kőburkolatú sétányon lehetséges, a parkolási terület a kapubejárat közelében, a kastély park délnyugati részén lett kijelölve.

Műemléki szempontból a tiszadobi kastélypark évtizedek óta a magyar történeti kertállomány egyik legkülönlegesebb, legértékesebb darabja ezért célszerű más pályázati forrásokat is keresni, hogy a park tágabb környezete is megújulhasson.

BEFEJEZÉS

Végezetül szeretném elmondani hogy minden résztvevő építész, belsőépítész, szakági tervező, restaurátor nagy lelkesedéssel, és szakmai ambícióval dolgozott ezen a kiemelt jelentőségű projektben és abban is biztos vagyok, hogy a fejlesztés megvalósítását elnyerő építő konzorcium – a Harcon és a Kevíz 21 építő vállalatok – szakmai múltja és tapasztalata, innovatív hozzáállása és kiegyensúlyozott üzletpolitikája garancia arra, hogy ez a különlegesen szép épület - az Andrássy kastély és környezete a majd száz év óta várt építészettörténeti és kultúrtörténeti rangját visszanyerje.